

Keisarinviitta

LISÄÄ *perhosia* MAATALOUSYMPÄRISTÖÖN

Mitä enemmän on erilaisia kasveja maatalousympäristössä, sitä enemmän on erilaisia pölyttäjiä ja muita hyönteisiä. Erityisesti perhoset vaativat monenlaisia kasveja ja puita. Maatalousympäristön kasvillisuuden monimuotoisuus ei ole yhdentekevää.

Perhoset ovat yksi pölyttävistä hyönteisryhmistä muun muassa kimalaisten, mehiläisten, kukkakärpästen ja kovakuoriaisten ohella. Perhoset kehittyvät munasta toukaksi ja käyvät läpi koteloitumisen jälkeen muodonmuutoksen muuttuen perhoseksi. Perhoset tarvitsevat toukkavaiheessa erilaisia ravintokasveja ja perhosena taas mesikasveja. Tiettyjä kasvilajeja suosimalla säilytämme niitä ravintonaan käyttäviä perhosia. Perhosten toukille ei kelpaa mikä tahansa kasvi. Ne ovat yleensä erikoistuneet yhteen tai muutamaankin ravintokasviin.

Lumo**TAITO**

Loistokultasiipi

SÄILYÄ PERHOSTEN ELINYMPÄRISTÖJÄ

Monet päiväperhoslajien kannat ovat heikentyneet johtuen niittyjen vähentymisestä. Perhosille tärkeiden elinympäristöjen säilyttäminen on tärkeää. Niityt ovat monesti korvautuneet monilajisilla tien- ja pellonpientareilla ja luonnonhoitopelloilla. Kuivilla, tuoreilla, kosteilla niityillä ja metsissä elää oma perhoslajistonsa. Perhosille parasta ympäristöä on niittyjen, metsäsaarekkeiden ja sekametsien mosaiikki.

PERHOSTEN ELINYMPÄRIS- TÖTYYPIT ETELÄ-SUOMEN MAATALOUSMAISEMAMASSA

Metsät ja niiden reuna-alueet: Perhoset viihtyvät mosaiikkimaisilla puoliavoimilla alueilla, metsäaukeilla, metsäautoteillä ja hakkuualueiden reunoilla. Näiden alueiden perhoskannat ovat vahvistuneet.

Niityt ja kedot: Monille perhosille ovat tärkeitä avoimet luonnontilaiset ja kosteusoloiltaan erilaiset niityt, missä on monipuolinen kasvillisuus. Näiden alueiden perhoskannat vähentyneet.

Kulttuuriympäristöt ja joutomaat: Perhosille mieluisia paikkoja ovat pellonpientareet, puistot ja puutarhat, hoidetut ja hoitamattomat pihapiirit ja soranottoalueet. Näiden alueiden perhoskannat ovat vahvistuneet.

Nokkosperhosen toukat

Liuskaperhonen

Lauhahiipijä ja ruusuruoho

Neitoperhosen toukka ja nokkonen

KUKKAJATKUMO

Perhosten toukkien ravintokasvien lisäksi tulee säilyttää kukkajatkumoa keväästä syksyyn aikuisten perhosten ravinnoksi. Perhostet käyttävät hyväkseen vain nestemäistä ravintoa, esimerkiksi vettä ja mettä.

Perhostet hakeutuvat keväällä ruokailemaan ensimmäisinä kukkiville pajuille ja leskenlehdelle.

Kesällä parhaita mesikasveja perhosille ovat muun muassa ruusuruoho, purtojuuri, keto-, nurmi- ja ahdekaunokki, ohdakkeet, hiirenvirna, mäkitervakko, syysmaitiainen, mäkimeirami, kultapiisku ja rantakukka. Samat kasvit houkuttelevat myös muita pölyttäjiä.

Hyvän lisän syyskesällä kukkajatkumoon tuovat myös maisemapellot ja monimuotoisuuskaistat. Kun niittykasvien kukinta elokuussa vähenee, alkavat silloin maisemapellot kukkimaan.

MUUTAMIA PERHOSEN-TOUKKIEN RAVINTOKASVEJA

Perhostet ovat erikoistuneet tiettyjen ravintokasvien lisäksi tietyn kasvin tiettyyn osaan. Osa lajeista elää kasvien juurissa tai alavarressa, osa kasvin lehdillä ja osa kasvin kukinnoissa ja/tai siemenissä.

Ahomansikka, vadelma ja mesiangervo ja rätvänä tarjoavat ravintoa mansikkakirjosii-ven toukalle.

Aho- ja niittysuolaheinällä elävät pikkukultasiiven, loistokultasiiven ja ketokultasiiven toukat.

Haavalla viihtyy haapaperhosen, pikkuhäiveperhosen ja suruvaipan toukat.

Hiirenvirnalla ja niittynätkelmällä elävät virnaperhosen ja hopeasinisiiven toukat.

Juolavehnä ja nurmilauha ovat lauhahiipijän toukan ravintoa.

Kangasmaitikalla elää kirjoverkkoperhosen toukka.

Kanerva ja juolukka ovat ketosinisiiven ja kangassinisiiven ravintokasveja.

Korpikastikalla elää mm. mustatäplähiipijän toukka.

Korpipaatsama on sitruunaperhosen ja paat-samasinisiiven toukan ravintokasvi.

Metsäkurjenpolvella viihtyvät ruskosinisiipi, lehtosinisiipi ja huhtasinisiipi.

Metsäapila on yksi niittysinisiiven ravintokasveista.

Nokkonen on erityisen tärkeä ravintokasvi perhosten toukille. Nokkosenperhosen, neitoperhosen, karttaperhosen, liuskaperhosen, ohdakeperhosen ja amiraaliperhosen toukat elävät toukkavaiheensa nokkosella.

Orvokeilla elävät keisarinviitta, niitty-, orvoki-, keto- ja rinne- ja rinnehopeatäplä.

Pystykiurunkannus on ainoa uhanalaiselle pikkuapollolle kelpaava ravintokasvi.

Suoputkella ja karhunputkella elävät ritariperhosen toukat.

Virmajuurella elävät uhanalaisen tummaverkkoperhosen toukat.

Nokkosperhonen ja pelto-ohdake

LÄHTEET ja LISÄTIETOA

Birger, T. 2022. Pölyttäjäystävällinen maatalous. Periaatteet ja käytännöt pölyttäjäystävällisempään maatalouteen. https://www.bsag.fi/wp-content/uploads/2022/11/Polyttajaopas_2-11-2022_web.pdf

Haahtela, T., Saarinen, K., Ojalainen, P. ja Aarnio, H. 2006. Päiväperhoset. Suomi. Pohjola. Baltia.

<https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/188677/Raportteja%205%202024.pdf?sequence=5&isAllowed=y>

